

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA – KSIĄŻNICA KOPERNIKAŃSKA W TORUNIU – Zabytkowe globusy.

Anna Mazerska
Dział Zbiorów Specjalnych

W zbiorach
Księżnicy Kopernikańskiej
znajdują się trzy zabytkowe globusy:
- globus nieba Gerarda Merkatora z
roku 1551,
- globus nieba wykonany przez
Willemu Blaeu w 1616 roku,
- globus ziemi również autorstwa
Willemu Blaeu z 1622 roku.

Globus nieba z 1551
roku wykonany został
w pracowni
flamandzkiego
kartografa
Gerarda Merkatora.

Gerard Merkator
(1512-1594)
uważany jest za twórcę
współczesnej kartografii.
Stworzył podstawy
matematyczne do rozwoju
kartografii, opracował
odwzorowanie
kartograficzne, nazywane
odwzorowaniem Merkatora.

Globus Merkatora składa się z dwóch części: kuli o średnicy 41 cm z południkami i z drewnianej podstawy. Kula jest pokryta mapą przedstawiającą północne i południowe niebo, na którym widnieje 12 znaków zodiaku i 38 gwiazdozbiorów. Mapa wykonana została w technice akwaforty na papierze czerpanym. Wśród gwiazdozbiorów kartograf zamieścił dedykację dla swojego protektora i mecenasa księcia Jerzego Austriackiego.

Willem Janszoon Blaeu
(1571-1638)

Kolejny globus nieba ze zbiorów Książnicy Kopernikańskiej wykonany został w 1616 roku w warsztacie Willema Janszooona Blaeu. Przedstawia sferę niebieską z postaciami zodiakalnymi, których kontury wyznaczają gwiazdy. Kula o średnicy 70 cm wykonana jest z masy gipsowej, oklejonej papierem. Posiada metalowe południki z podziałką i drewniany równik z różą wiatrów i znakami zodiaku.

Willem Jonszoon Blaeu znany również jako Guilielmus Janssonius Caesius to holenderski kartograf i wydawca. Uczył się kartografii i astronomii u Tycho de Brahe. Posiadał własne wydawnictwo kartograficzne. Jest autorem wielu atlasów i twórcą globusu nieba i globusu ziemi.

Drugi globus z naszych zbiorów autorstwa Blaeu to kula ziemiska z kontynentami i zbiornikami wodnymi. Przedstawia ówczesny stan wiedzy o świecie.

Kula globusu o średnicy 70 cm, wykonana jest z masy gipsowej i oklejona papierem. Posiada metalowy południk, na którym wyryto stopnie i podziałkę.

Poziomo kulę otacza drewniany pierścień ze znakami zodiaku oraz różą wiatru.

Globus ziemi
z 1622 roku
Willem Janszoon
Blaeu
dedykował królowi
szwedzkiemu
Gustawowi II
Adolfowi.

Willem Blaeu jest również autorem kilku atlasów, między innymi pierwszego atlasu świata „Atlantis Appendix” z 1630 roku, największego ówczesnego atlasu „Atlas Maior” z lat 1662-1663 oraz atlasu „Theatrum Orbis Terrarum sive Atlas Novus” z 1634 roku.

